

/Rendhagyó/ Riport a mentőhajóról

Hajnalhasadás

Az éjszaka ura, a koromsötét nem akart megbékélni a változtathatatlan ténnyel: megöregedett, ütött órája, vissza kell vonulnia, hogy helyet adjon a távoli gyümölcsösökön túl még gyermekcipőben toporgó, de egyre türelmetlenebb, indulni kész hajnalnak és ezért agóniája utolsó óráiban-perceiben görcsösen kapaszkodott az aléltságba kényszerített házak falaiba, a póre akácfa és gyümölcsfák ágaiba, az utcák burkolatába, a karöltve alvó kerítések palánkjaiba, Tapasztalt és ravasz diplomataként csak a villanypóznákat kerülte el, hogy ne kelljen szemeznie az utcákra, járdákra bámuló fényforrásokkal. Dühében még egy utolsó rohamra szánta magát: sűrű, szinte áthatolhatatlan, nyálkás ködöt árasztott a nagyközsége, ami megkönnyeztette a háztetőket, fákat, bokrokat, utcákat, utakat, hályogot vont a póznák izzóira.

Két kerékpáros bukkant ki a sűrűségből a református templom mögül lassú mozgásra készítve a kerekeket- a távoli tanyáról indultak haza éjszakai műszakból. Járműveik fényforrásai zsenge sugarakat küldtek a láthatatlanba, inkább tapasztalatból, mint tudatosan követték a kacskaringós utat.

A csend iránti tiszteletből halkán beszélgettek.

- Cudar egy idő! Ilyen köd márciusban? Nem is emlékszem...

- Hát nem éppen jellemző... Mintha összeesküdtek volna ellenünk az egek. – reagált az útitárs. – De...- folytatta némi keserőséggel hangjában- mi csak-csak kibírjuk, de vajon mi van azokkal a szerencsétlenekkel, hogy bírják ezt a sok megpróbáltatást?

A másik nem láthatta, inkább érezte, hogy társa kelet felé nézett, mikor szólt.

- Én a gyermekeket sajnálom nagyon, azok nem érkeztek még vétkezni, előbb bűnhődnek valamiért...

- Nézd csak!- erősítette hangját a választ fogadó - Hogy ki van világítva a polgármesteri hivatal. Mi a csudát csinálhatnak ottan?!

- Hát ügyeletben vannak. Mikor ilyen katasztrófa helyzet áll elő a vidéken mindig éjszakázik egy-egy ügyeletes.

-- De hát mindegyik helyiségben égnek a villanyok. Nálunk pedig nem lehet árvíz, akkor a naményi templom tornyáig kéne érni a víznek...

- Az igaz, de a jajj- szó idáig ér. A jeges víz áztatja a mi lelkünket is. Segíteni kell rajtunk, mert mi is emberek vagyunk, meg... meg magyarok... Ott a fajtánk szenved... Az iskola is mozdult, ott is nappali világosságban szorgoskodnak. Ott van az egész tantestület, a

karbantartók, mindenki, aki él és mozog. Várják a tarpaikat, meg tán a lónyaikat,oda szállásolják el őket.

Megálljra fogták kerékpárjaikat, lehorgonyoztak a hivatal előtt az ablakokból az útra küldött fényben. Szinte egyszerre mondták, amit gondoltak:

- Jelentkezni kéne, tán mi is tudnánk valamit segíteni.
- Igen, igen – ismételték egymásnak. - Menjünk haza, együnk valamit, átöltözünk és jövünk.

Derengő fények

Az iskola ablakaiból zuhanó fénynyalábok világítótornyokként jelezték az utat és a célt a közeledő autóbuszoknak, majd összefonódtak azok reflektorjainak fénycsóváival s kéz a kézben vonzották, hívták, várták azokat.

A járművek kettőt-hármat szusszanva felsorakoztak, majd megálltak az impozáns épület előtt.

A két község első emberei férfiasan összeölelkeztek.

- Vártunk titeket. Úgy éreztétek magatokat, mint ennek előtte otthon-mosolygott a vendégfogadó.

A kitárulkozó buszok ajtajaiból kiözönlöttek a tarpaiak: nők, férfiak, gyerekek, öregek, fiatalok. Kisebb nagyobb motyóikat magukhoz szorítva tébláboltak egy rövid ideig, majd a vendégfogadók mosolyával bátorítva elindultak a bejárathoz, azon keresztül ideiglenes otthonukba, ahol mindenki melegséget, tisztaságot és kényelmet biztosító sarkot kapott, miközben korgó gyomrukat békességre intette a friss reggeli mindent betöltő illata.

Világosság

Mérhetetlen idő alatt családi ház lett az iskola: beköltözött a remény, a jókedv, nevükön szólították egymást a vendéglátók és az érkezetek, lett választékos koszt, hideg meleg víz a zuhanyzóban, telefonkészülékek a folyosókon, kihelyezett postahivatal, állandó ügyelet és készenlét, általános orvosi és fogorvosi ellátás, szociális és lelki segély, információáradat, ruhaosztás, tv, bábszínház, gyermekeknek rajzverseny, közös éneklés, egyéni és csoportos higiéniai szerek osztása...

- Te miért jöttél, talán hívtak? – kérdezte az egyik tanár a belépő üzletvezetőt.

- Azért, amiért te is itt vagy – jött a válasz.

Többet soha senkinek nem tették fel ezt a kérdést.

Jöttek, hoztak, mert így kellett... Egymásnak adták a nyírmadaiak a kilincset, mert ezt diktálta szívük, becsületük.

--Hoztam egy tortát, meg kisbaba ruhákat- jelentkezett egy negyven körüli nő. – Ebben a nagy családban csak van valakinek születésnapja, netán valaki gólyát is vár.

Igaza volt; volt szülinap is, kelepelt a gólya is az iskola felett.

- Kinek köszönhetjük?- szólt az éppen ügyeletes magyar nyelvtanár a távozó után.

- Fontos az? – válaszolt a távozó.

Óhatatlanul felidéztem – engedtessek meg a krónikásnak személyes élményének hagoztatása- 1998 késő őszét, mikor a kérlelhetetlen és kiengesztelhetetlen természet próbára tette Kárpátalja, benne a felső-Tisza-vidék magyarjait és nem magyarjait- özönvíz szerű áradatot „küldött” a vidékre.

Még meg sem száradtak a vizes ruhák, még könny-homályban fátyoloztak a szemek, mikor megmozdult az anyaország, köztük a nyírmadaiak: mint megannyi Wesselényi, kezdetben néhányan, majd többszázan, ezren elindultak az árral szemben, hogy elvigyék szívük melegét, acélos kezeik szorítását, a megszegett kenyér szeletét, a kitarulkozó és önzetlen együttérzést, hogy biztatással és anyagiakkal megpakolt hajóikat hiddá forrasztva össze átsegítsék a hitehagyottakat, a talajt-vesztetteket a testvériség szilárd szigetére... Akkor és azóta a szenvedettek imáikba foglalják az anyaország, benne a nyírmadaiak neveit...

S ím, a sors úgy rendelkezett, hogy én is a víz fogságába estem-újra, de már ezen a tájon. Kettős csapdában éreztem magamat: Tarpa, Gulács, Gergelyugornya, Csaroda parttalan tengerében test- és lélekközelben láttam, éreztem, hallottam a szenvedést, a rogyanó szülői házak robajával kísért zokogást, a kilátástalanságba sodródó holnapot, a sírkertek keresztjeinek ütköző állattetemeket, az egyre dagadó és rohanó áradatot, Petőfi örültjét, ami el akarta nyelni a világot... De láttam, találkoztam az EMBERREL is: ott voltam mellettük, közöttük test-és lélekközelben.Én,aki nemrég váltottam fel hetedik ikszemét már a megérkezésük első napján,a késő délutáni órákban barátot szereztem,azaz kaptam ajándékba egy kislány képében-létében,mikor személyekre szabott higiénás szereket osztogattam s egy pisze orrú,bozontos hajú ,barna bőrű kislány rámszólt:

--Tessék nekem is adni,bácsi!

--Mit szeretnél ,mit kívánsz?

--Hát amit a bácsi osztogat.

Kezébe adtam egy rtubus fogkrémet,egy fogkefét,szalvétákat.

--Mit kell ezzel csinálni?—nézegette,forgatta a fogkefét.

--Nem tudod?!Hát fogat mosni.

--És azt hogy kell?

--Várj rám itt,befejezem a szétosztást és megmutatom neked!

Az egyik megkérdezett hölgy elmopndta:

--A kislány árva,Ilonkának hívják,hat éves.Talán három éves lehetett,mikor meghaltak szülei:bennétek a falu széli vityilójukban egy éjszakai tűzben.A gyermekük,Ilonka,megmenekült,mert a szomszédban lakó nagynénynél aludt.Ott is maradt a mai napig együtt nagynényje öt gyermekével.

--Gyere—fogtam kézen mikor visszatértem hozzá—menjünk a mosdóba,megtanítalak a fogmosásra

Néhány percnyi gyakorolást követően mosolyogva nézett rám és megjegyezte.

--Olyan jó izze van,hogy meg lehet enni—törölte le a fehér habbal dekorált piros ajkait.

--Látod milyen egyszerű és nagyszerű!Ezt és így kell tenned naponta reggel és este. rákrdeztem:

Hirtelen ötlettel vezérelve:

--És szoktál-e imádkozni?

--Az mi,hogy kell csinálni?

--Az hasonlít a fogmosáshoz,csak több annál:a fogmosás egészségben tartja a szádat,fogaidat,az imádkozás pedig biztosítja a szíved és lelked tisztaságát,egészségét!

--Tessék megtanítani engem erre is.

Együttlétünk minden napjában hűséges kísérőm és segítőtársam volt,tevékenységünk szüneteinkben megtanítottam a Miatyánkra,meséltem neki a Mindenhatóról.A harmadik napon hibátlanul elmondta a fohászt.

...Évek múltával,mikor évente visszatérő események lettek a tarpai napok,ahova ellátogattam,találkoztunk,majd minden alkalommal a következő években is a már szemrevaló ifjú hölgygel s így—őszintén beszélgetve—követni tudtam sorsának alakulását.Utolsó találkozásunkkor elmondta:egészségügyi szakközépiskolában tanul,mert szeretne segíteni az arra rászoruló embereken,de tervezi a továbbtanulást is.

--Minden reggel és este imádkozom és...fogat is mosok

huncutkodott hamiskás mosollyal,miközben kivillant gyöngyház fogsora.

A negyedik napon ellestem egy beszélgetést két tarpai között:

--Nem kéne már hazamenni?- fordult az egyik falubelijéhez.

-Kéne bizony, de még nem lehet. Otthon pokol van, nem szabad hazamenni. Meg aztán: itt mindenünk megvan, olyan jó itt... Olyan ez az egész, mintha mentőhajón lennék az áradat kellős közepén, de nem kell félni, mert biztos ez a hajó, jó kezek irányítják.

...Egy éjszaka sem volt többé köd Nyírmada felett, de ha lett volna is a polgármesteri hivatal, az iskola, a családok befogadó házak, a templomok ablakainak meleg és összefonódott fényei elűzték volna a gonoszt.

...Az ötödik napon- azt beszélük a helybeliek- egy utassal több volt a tarpaiakat szállító buszon: egy nyírmadai fiatalember összekötötte jövőjét egy tarpai leányzóval- vele tartott új otthont, családot teremteni.

S mikor az utolsó autóbusz ráfordult a Tarpa felé vezető útra, az egyik iskolai karbantartó kiszaladt az épület elé, kezében egy Barby- babával:

-Valamilyik gyermek itt felejtette...- nézett a távolodó jármű után.

--Add ide gyorsan, utánuk viszem!-nyult a babáért az egyik tanárnő és a kocsijába ugrott.

Öles írásom nyugodtak meg szemeim, mely az iskola bejárata fölött függött:

„Ha egy nemzet összetart...”

Epilógus

Mádl Ferenc, Köztársasági Elnök úr március 15.-i köszöntőjében- többek között- arról szólt, hogy „a magyar nemzet minden időkben példát adott az összefogásból a világnak.” Így volt ez a másfél százados török uralom évtizedeiben, az 1848-49-es szabadságharc éveiben, 1956-ban, mindig akkor, mikor gondok fellegei tornyosultak a haza felett, mikor veszélybe került a hon, a nemzet, a közös lét- ekkor lett egységessé a magyar, akkor fogtak össze, hogy együtt keressék és találják meg a megoldást, a kivezető utat.

Ez láttuk, tapasztaltuk és lettünk józan büszkeséggel gazdagabbak Nyírmadán 2001. kora tavaszán...és idézem fel emlékeimet most,mikor az embertpróbáló vírus-invázió közepette Ilonkára gondolok,mert biztos vagyok abban,hogy számos hasonló társával az első vonalban küzd embertársai egészségéért,életéért.Elkeseredés és hitehagyottság ellenére biztos vagyok abban is:az emberi akarat,az elme győzni fog ebben a globális haborúban,mert van egyénekre,közösségekre,nemzetre szabott jellemző vitalitás,mert tulajdonában vagyunk a gyógyító szer hatóanyagának,az embereket,az emberiséget összekovácsoló vegytiszta szeretetnek.